

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.9.2011
COM(2011) 564 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων στο
πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης**

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων στο
πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 2 Δεκεμβρίου 2009¹, επισήμανε τη σημασία της **εξωτερικής διάστασης των πολιτικών στους τομείς της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων (στο εξής ΔΕΥ)** για την επίτευξη των στόχων που έθεσε το εν λόγω πρόγραμμα και την ανάγκη να υπάρχει πλήρης συνοχή με όλες τις άλλες πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η δράση της ΕΕ όσον αφορά την εξωτερική διάσταση της πολιτικής στους τομείς της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων αναπτύσσεται σταθερά τα τελευταία έτη με γνώμονα, μεταξύ άλλων (1) τον σεβασμό **της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου**, (2) την αρχή της **εταιρικής σχέσης με τις τρίτες χώρες**, και ιδίως με τις γειτονικές χώρες, και (3) τον καλύτερο συντονισμό και **την ανταλλαγή πληροφοριών** σχετικά με τη δράση της ΕΕ και των κρατών μελών και την πλήρη αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων μέσων.

Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης καλεί την Επιτροπή να υποβάλει ανακοίνωση σχετικά με τη για τον τρόπο προώθησης της συνεργασίας στον τομέα της ΔΕΥ με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Η ανάγκη τέτοιας συνεργασίας τονίστηκε περαιτέρω στην κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου, της 25ης Μαΐου 2011, με τίτλο *«Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει»*² και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων στις 20 Ιουνίου 2011 που εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου. Η τρέχουσα επανεξέταση της παγκόσμιας προσέγγισης της μετανάστευσης απαιτεί επίσης την πραγματοποίηση προόδου σ' αυτόν τον τομέα.

Η διευκόλυνση των **επαφών μεταξύ των λαών**, με την παράλληλη προάσπιση των **θεμελιωδών δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου και την ενίσχυση του κράτους δικαίου**, την ανάπτυξη του δικαστικού τομέα και της δικαστικής συνεργασίας, έχουν αποδειχθεί ότι αποτελούν σημαντική προϋπόθεση για τη διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας και έχει ευνοϊκές επιπτώσεις στην **οικονομική, πολιτισμική και κοινωνική ανάπτυξη** όλων των εμπλεκόμενων χωρών.

Είναι μία από τις αρχές που διέπουν την **ανατολική εταιρική σχέση** (στο εξής ΑΕΣ) η οποία θεσπίστηκε στη σύνοδο κορυφής της Πράγας το 2009 μεταξύ της ΕΕ και της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν, της Λευκορωσίας, της Γεωργίας, της Δημοκρατίας της Μολδαβίας (στο εξής

---

¹ «Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης – Μια ανοικτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες» 17024/09.

² Κοινή ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Μια νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει 25 Μαΐου 2011, (COM(2011) 303).

Μολδαβία) και της Ουκρανίας. Εξακολουθεί να αποτελεί πρωταρχικό στόχο της ανατολικής εταιρικής σχέσης για την **ανάπτυξη της κινητικότητας των πολιτών σε ένα ασφαλές και με σωστή διαχείριση περιβάλλον**. Απόρροια του στόχου αυτού είναι, σε ένα πρώτο στάδιο, η διευκόλυνση των διαδικασιών θεώρησης εισόδου και η σύναψη συμφωνιών επανεισδοχής. Όταν συναφθούν και εφαρμοστούν αποτελεσματικά οι συμφωνίες αυτές, η ΕΕ και οι χώρες-εταίροι θα θεσπίζουν σταδιακά καθεστώτα με στόχο την κατάργηση των θεωρήσεων εισόδου σε εύθετο χρόνο ανάλογα με την περίπτωση και υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι όροι μιας ασφαλούς και με σωστή διαχείριση κινητικότητας. Η σύνοδος κορυφής της ανατολικής εταιρικής σχέσης, που θα διεξαχθεί στη Βαρσοβία στις 29-30 Σεπτεμβρίου 2011, πρέπει να επιβεβαιώσει τους βασικούς στόχους και να δώσει περαιτέρω ώθηση σε αυτή την εταιρική σχέση, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της ΔΕΥ.

Η καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών, που αποτελούν περίπλοκο κοινωνικό πρόβλημα και πρόβλημα υγείας και ασφάλειας, απαιτεί την εξεύρεση λύσεων σε όλους τους διάφορους τομείς της ΔΕΥ και πρέπει να διατηρήσει τη σημαντική θέση που κατέχει στο πλαίσιο της συνεργασίας στο εσωτερικό της ανατολικής εταιρικής σχέσης.

Ο διάλογος και η συνεργασία με τις χώρες της ΕΑΣ στον τομέα της ΔΕΥ είναι ήδη ανεπτυγμένος και σε διμερές και σε πολυμερές επίπεδο. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να θεσπιστούν νέα πλαίσια, αλλά να **ενοποιηθούν, να απλουστευθούν και να συμπληρωθούν τα υφιστάμενα**.

Μετά την πείρα και τα διδάγματα που έχουν εξαχθεί από αυτά τα πρώτα χρόνια συνεργασίας στο εσωτερικό της ΕΑΣ, η παρούσα ανακοίνωση διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις που αποσκοπούν **στην αναβάθμιση του επιπέδου πολιτικής και επιχειρησιακής συνεργασίας** με στόχο τη δημιουργία ενός **κοινού χώρου ΔΕΥ μεταξύ της ΕΕ και των ανατολικών εταίρων της**:

- μέσω της **ενοποίησης των υφιστάμενων πλαισίων** διαλόγου και συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των αρχών αυτής της συνεργασίας, και
- μέσω της **ανάλυσης της προόδου που έχει επιτευχθεί** μέχρι σήμερα και της **πρότασης κατευθύνσεων** για περαιτέρω ενίσχυση της συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων των θεματικών προτεραιοτήτων.

2. ΕΝΟΠΙΩΣΗ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ

2.1. Αρχές της συνεργασίας

Η σταθεροποίηση της υφιστάμενης συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης πρέπει να βασίζεται στις ακόλουθες τέσσερις **βασικές αρχές**:

Διαφοροποίηση – Η περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας σε θέματα ΔΕΥ με κάθε χώρα της ΑΕΣ πρέπει να εξαρτάται από την πρόοδο της χώρας-εταίρου στο δικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων στον τομέα της ΔΕΥ και την εφαρμογή όλων των συναφών πολιτικών. Η πρόοδος θα παρακολουθείται σε στενή συνεργασία με τη χώρα-εταίρο.

Επιβολή όρων – Η περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας με τους εταίρους της ΕΑΣ πρέπει να είναι σταδιακή και να εξαρτάται από την πρόοδο που επιτυγχάνεται και την επιτυχή συνεργασία σε συμφωνημένους τομείς.

Συνοχή της πολιτικής – Η προσέγγιση της συνεργασίας στον τομέα ΔΕΥ με τους εταίρους της ΕΑΣ πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο της συνολικής εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και να έχει συνοχή με άλλες συναφείς πολιτικές της ΕΕ, καθώς και με την επιδιωκόμενη συνεργασία με άλλες χώρες της περιοχής.

Περιφερειακή συνεργασία – Η προώθηση της περιφερειακής συνεργασίας έχει καθοριστική σημασία για την αντιμετώπιση των διασυνοριακών προκλήσεων στον τομέα της ΔΕΥ και πρέπει να ενθαρρύνεται περισσότερο.

Εκτός από τις ανωτέρω αρχές, ο διάλογος, η στήριξη και η συνεργασία με τις **οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, περιλαμβανομένων των κοινοτήτων των μεταναστών και των τοπικών αρχών**, τόσο από τις χώρες της ΕΕ όσο και τις χώρες της ΕΑΣ, είναι σημαντικά για τις επαφές μεταξύ των λαών και την αυξημένη κινητικότητα και πρέπει, κατά συνέπεια, να κατέχουν δεσπίζουσα θέση στο πλαίσιο της συνεργασίας στους τομείς της ΔΕΥ.

2.2. Μηχανισμοί συνεργασίας

2.2.1. Διμερές επίπεδο

Για να αποφεύγονται οι ίδιες συζητήσεις σε διαφορετικά φόρουμ, προτείνεται η ακόλουθη προσέγγιση:

- Μηχανισμοί **συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας** (και μελλοντικής **συμφωνίας σύνδεσης**), και ιδίως οι υποεπιτροπές και ο πολιτικός διάλογος, πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν το κύριο πλαίσιο συζήτησης θεμάτων διμερούς συνεργασίας στον τομέα της ΔΕΥ. Πρέπει να διατηρηθεί και παράλληλα να ενισχυθεί ο διάλογος ειδικά για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Τα αποτελέσματα των εργασιών των **κοινών επιτροπών επανεισδοχής και διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων εισόδου** καθώς και η πρόοδος των συζητήσεων για τις **θεωρήσεις εισόδου**, εφόσον διεξάγονται, πρέπει να παρουσιάζονται στις συνεδριάσεις των υποεπιτροπών ΔΕΥ.
- Οι **εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα (ΕΣΚ)**, εφόσον υφίστανται, πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν το πλαίσιο διαλόγου και επιχειρησιακής συνεργασίας για τη μετανάστευση σε όλες τις διαστάσεις της: νόμιμη μετανάστευση, καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και μετανάστευση και ανάπτυξη. Το ιδανικό θα ήταν οι συνεδριάσεις των ΕΣΚ να οργανώνονται σε συνδυασμό με τις υποεπιτροπές ΔΕΥ και να εντάσσονται στην ημερήσια διάταξή τους. Ανάλογα με την πρόοδο που σημειώνεται και την κατάσταση της μετανάστευσης στη χώρα, η δυνατότητα υπογραφής μιας ΕΣΚ πρέπει, κατά κανόνα, να είναι **ανοιχτή για όλες τις χώρες³ της ΑΕΣ**.

³ Μέχρι σήμερα έχουν υπογραφεί δύο ΕΣΚ με χώρες της ΑΕΣ (Μολδαβία και Γεωργία) και αναμένεται να υπογραφεί σύντομα και Τρίτη (Αρμενία) (βλ. παράρτημα).

- Σύμφωνα με την τρέχουσα αξιολόγηση της σφαιρικής προσέγγισης της μετανάστευσης, και για να υπάρξει καλύτερη θεματική ισορροπία, οι υφιστάμενες εταιρικές σχέσεις κινητικότητας πρέπει να ενισχύουν περισσότερο τη συνεργασία στον τομέα της **μετανάστευσης** και της **κινητικότητας**. Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει όλοι οι συνεργαζόμενοι φορείς, τόσο σε πολιτικό όσο και σε εκτελεστικό επίπεδο, να αναλάβουν και να τηρήσουν σχετική δέσμευση. Πρέπει να αναπτυχθεί ένα **εργαλείο για την παρακολούθηση της μακροπρόθεσμης επίπτωσης των ΕΣΚ** στις μεταναστευτικές ροές, για τη διαχείριση της μετανάστευσης και για άλλες συναφείς πολιτικές στις χώρες-εταίρους και την ΕΕ. Η τακτική παρακολούθηση θα επιτρέψει επίσης να εντοπιστούν τα κενά και οι ανάγκες που πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των ΕΣΚ. Επιπλέον, αυτό το εργαλείο παρακολούθησης πρέπει να είναι συνεπές και συνεκτικό με άλλα εργαλεία και πλαίσια, έτσι ώστε να εστιάζεται και να μεγιστοποιείται η επίπτωσή του.
- **Τομείς υψηλής προτεραιότητας**, όπως η **καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος**, συμπεριλαμβανομένης της **εμπορίας ανθρώπων**, τα **ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων** και της **διαφθοράς**, πρέπει να συζητούνται συστηματικά στα πλαίσια των υφιστάμενων μηχανισμών, και ιδίως στις υποεπιτροπές ΔΕΥ ή/και σε ειδικά βήματα διαλόγου για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθώς και στις ΕΣΚ, με στόχο την **ενίσχυση της πρακτικής συνεργασίας** στο εσωτερικό της ανατολικής εταιρικής σχέσης.
- Η **συνεργασία στον τομέα των ναρκωτικών** πρέπει να συνεχιστεί μέσω του υφιστάμενου διμερούς πολιτικού διαλόγου με την Ουκρανία. Οι διμερείς διάλογοι που τέθηκαν σε εφαρμογή από την πολωνική Προεδρία (με την Αρμενία, τη Μολδαβία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία) πρέπει να **αποτελέσουν πρότυπο** και να **θεσμοθετηθούν** με στόχο να αναπτυχθούν παρόμοιοι μηχανισμοί διαλόγου με όλες τις ανατολικές χώρες.
- Πρέπει να **προωθηθεί περισσότερο η αυξημένη συνεργασία** με τους **αρμόδιους οργανισμούς** (FRONTEX, Europol, Eurojust, CEPOL, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο και Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) και να εξακολουθήσουν να τίθενται τακτικά ως θέμα ημερήσιας διάταξης στις συνεδριάσεις των υποεπιτροπών ΔΕΥ και των ΕΣΚ. Άλλα όργανα και αποκεντρωμένοι οργανισμοί, όπως το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF) ή το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (ΕΚΠΙΝΤ), θα μπορούσαν να συνεργάζονται για τα συναφή θέματα.

2.2.2. Περιφερειακό και πολυμερές επίπεδο

Ορισμένα περιφερειακά φόρουμ στα οποία συμμετέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ και μέλη της ανατολικής εταιρικής σχέσης παρέχουν μηχανισμούς για την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών αλλά και για την εφαρμογή συγκεκριμένων πρωτοβουλιών διασυνοριακής συνεργασίας (βλ. παράρτημα). Για να **απλουστευθεί το πλαίσιο της περιφερειακής πολυμερούς συνεργασίας και να γίνει αποτελεσματικότερο**, διατυπώνονται οι ακόλουθες συστάσεις:

- Για τη διασφάλιση της απαραίτητης πολιτικής καθοδήγησης και του συντονισμού, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα σύγκλισης ειδικών **συνόδων ΔΕΥ σε υπουργικό επίπεδο** στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Κατά περίπτωση, τέτοιες

συνεδριάσεις πρέπει να πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση, έτσι ώστε να καταγράφεται η επιτευχθείσα πρόοδος και να δίνονται κατευθύνσεις για το μέλλον.

- Για την **ορθολογική** οργάνωση του πλαισίου περιφερειακού διαλόγου συνεργασίας, τα ζητήματα ΔΕΥ πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν σε τακτική βάση θέματα της ημερήσιας διάταξης του **πολυμερούς πλαισίου της ΑΕΣ** στις ομάδες εργασίας για τη **δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και τη σταθερότητα** και σε συναφείς ομάδες εργασίας⁴, καθώς και σε άλλες συναφείς πλατφόρμες, όπως η πλατφόρμα 4, η οποία προωθεί το διάλογο για «επαφές μεταξύ των λαών». Η δημιουργία μιας νέας **επιτροπής για τη μετανάστευση και το άσυλο** με στόχο να ενσωματωθούν οι βέλτιστες πρακτικές και τα διδάγματα που αποκομίστηκαν από τη «διαδικασία Söderköping» στο πλαίσιο της ΑΕΣ εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην επίτευξη αυτού του στόχου.
- Δεδομένου ότι υπάρχει σε μεγάλο βαθμό επικάλυψη των **διαδικασιών της Πράγας** με αυτές της **Βουδαπέστης**, θα ήταν σκόπιμη η μερική ενσωμάτωση της διαδικασίας της Βουδαπέστης στη διαδικασία της Πράγας. Με αυτόν τον τρόπο, οι δύο διαδικασίες θα έχουν **γεωγραφικά συμπληρωματικό χαρακτήρα**, εφόσον η Ανατολική Ευρώπη και η Κεντρική Ασία θα καλύπτονται από τη διαδικασία της Πράγας και οι χώρες του «Δρόμου του Μεταξιού», Ιράν, Πακιστάν και Αφγανιστάν, θα καλύπτονται από τη διαδικασία της Βουδαπέστης. Η συμμετοχή της Τουρκίας θα εξακολουθήσει να έχει καθοριστική σημασία για τη διαδικασία της Βουδαπέστης.

2.3. Συντονισμός και χρηματοδοτική ενίσχυση

Για να γίνει η ανατολική εταιρική σχέση επιχειρησιακά περισσότερο αποτελεσματική, απαιτείται επίσης **αποτελεσματικός συντονισμός** των δράσεων που υλοποιούν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Πρέπει να δημιουργηθεί ένας **ευέλικτος μηχανισμός παρακολούθησης** των δράσεων που αναλαμβάνουν όλοι οι συντελεστές, συμπεριλαμβανομένης της υποβολής ετήσιων εκθέσεων για τις υλοποιούμενες δραστηριότητες στον τομέα της ΔΕΥ.

Η ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των ανατολικών εταίρων είναι ένας από τους μείζονες στόχους στον τομέα της ΔΕΥ για τα επόμενα έτη και απαιτεί **ουσιαστική και ευέλικτη χρηματοδοτική ενίσχυση**. Συγκεκριμένα, πρέπει να ενισχυθεί η δημιουργία δικτύων μεταξύ των χωρών της ΕΕ και της ΑΕΣ και η στήριξη έργων και προγραμμάτων για την αντιμετώπιση διασυνοριακών και παρόμοιων θεμάτων που επηρεάζουν και τις δύο περιοχές. Η ΕΕ οφείλει επίσης να εξετάσει τη δυνατότητα να αναλάβει **ισχυρότερο ρόλο στον συντονισμό των χορηγών** στην περιοχή, π.χ. μέσω της δημιουργίας μηχανισμών διαβούλευσης ειδικά για τα ζητήματα ΔΕΥ.

3. ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΒΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΔΕΥ: ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Η ενίσχυση της εταιρικής σχέσης σε θέματα ΔΕΥ απαιτεί να εφαρμόζεται ένα ευρύ φάσμα μέτρων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να συνεχίσουν να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν τις χώρες της ΑΕΣ να υλοποιούν όλες τις απαραίτητες δράσεις που περιλαμβάνουν **μέτρα δημιουργίας ικανοτήτων, ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών** και, κατά

⁴ Επιτροπή ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, επιτροπή για την καταπολέμηση της διαφθοράς και επιτροπή για τη βελτίωση της λειτουργίας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης.

περίπτωση και σύμφωνα με τον επιμερισμό των αρμοδιοτήτων, την εφαρμογή των κατάλληλων νομοθετικών μέτρων και μέτρων πολιτικής στους τομείς της μετανάστευσης και της κινητικότητας, της ασφάλειας, και της προστασίας των δεδομένων, της δικαιοσύνης και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Όταν είναι εφικτό, οι συμφωνίες σύνδεσης που αποτελούν αντικείμενο των τρεχουσών διαπραγματεύσεων πρέπει να καλύπτουν τα κατώτερω μέτρα.

3.1. Μετανάστευση, κινητικότητα και άσυλο

3.1.1. Συλλογή, ανάλυση και αποτελεσματική χρήση των δεδομένων για τη στοιχειοθετημένη χάραξη πολιτικής

Έχουν ήδη επενδυθεί σημαντικός όγκος εργασίας και πόροι για να βελτιωθούν τα συστήματα συλλογής και ανάλυσης δεδομένων στις χώρες της ΑΕΣ. Είναι σε εξέλιξη μια εκτενής διαδικασία προσδιορισμού των **χαρακτηριστικών της μετανάστευσης** ως τμήμα της εταιρικής σχέσης κινητικότητας με τη Μολδαβία καθώς και για όλες τις άλλες χώρες της ΑΕΣ στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ σχεδίου «Δημιουργία εταιρικών σχέσεων μετανάστευσης». Όμως, η ακρίβεια των διαθέσιμων πληροφοριών για τη μετανάστευση και, κατ' επέκταση, η ακρίβεια της στοιχειοθετημένης χάραξης πολιτικής υπονομεύονται σημαντικά από την **έλλειψη συναφών, άμεσα διαθέσιμων και αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων** στην περιοχή, από την **κακή ποιότητα** των υφισταμένων δεδομένων και από τους **διαφορετικούς ορισμούς, τις στατιστικές μεθόδους και τους δείκτες** που χρησιμοποιούνται στην περιοχή.

Είναι απαραίτητο υποστηριχθούν οι **εθνικές στατιστικές υπηρεσίες** για να αναπτύξουν την ικανότητά τους να παράγουν συναφείς στατιστικές και να αναλάβουν το ρόλο των συντονιστών των στατιστικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, πρέπει να ενθαρρυνθεί στο μέλλον η **εναρμόνιση στατιστικών δεικτών και μεθοδολογιών** στην περιοχή της ΑΕΣ. Η ΕΕ οφείλει να προωθήσει την εφαρμογή στις χώρες ΑΕΣ του μορφότυπου HIMS⁵ των εναρμονισμένων ερευνών για τη μετανάστευση, τη συλλογή στοιχείων για τη μετανάστευση, περιλαμβανομένων των καθοριστικών παραγόντων και συνεπειών της μετανάστευσης.

Κατά περίπτωση, στο πλαίσιο του απόλυτου σεβασμού **του απόρρητου των στατιστικών στοιχείων**, πρέπει να προωθηθεί η ενσωμάτωση ερωτήσεων σχετικών με τη μετανάστευση στις **εθνικές απογραφές και στις έρευνες νοικοκυριών**, έτσι ώστε να υπάρχει μια αξιόπιστη και σταθερή πηγή συγκρίσιμων δεδομένων.

Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει και να στηρίζει τις χώρες της ΑΕΣ να αναλάβουν την ευθύνη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της μετανάστευσής τους, ώστε αυτά να χρησιμοποιούνται ως **εργαλεία για να βελτιωθεί η συνοχή της πολιτικής και της αξιολόγησης της πολιτικής**.

Τέλος, θα πρέπει να ληφθούν περισσότερα μέτρα για να ενισχυθεί περαιτέρω η **συνεργασία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων** που ασχολούνται με τη μετανάστευση στην ΕΕ και τις χώρες ΑΕΣ.

⁵ Το σχέδιο HIMS (Household International Migration Surveys) αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του προγράμματος τεχνικής βοήθειας MEDSTAT στις νότιες χώρες της ΕΠΓ και αποσκοπεί στη συλλογή δεδομένων για τη μετανάστευση, που περιλαμβάνουν τους καθοριστικούς παράγοντες και τις συνέπειες της μετανάστευσης.

3.1.2. *Νόμιμη μετανάστευση, ένταξη και μετανάστευση και ανάπτυξη*

Η σωστή διαχείριση της **νόμιμης μετανάστευσης** μπορεί να συμβάλει στην ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας της χώρας προέλευσης και προορισμού. Μπορεί επίσης να συμβάλει αποτελεσματικά στη μείωση της παράνομης μετανάστευσης, εφόσον παρέχει στους μετανάστες νόμιμες εναλλακτικές επιλογές. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της συνεργάζονται με τις χώρες της ΑΕΣ για να διευκολύνουν τη νόμιμη μετανάστευση βάσει διμερών πρωτοβουλιών και συμφωνιών και στο πλαίσιο των εταιρικών σχέσεων κινητικότητας.

Για να τεθούν οι βάσεις της μελλοντικής δράσης σε αυτούς τους τομείς, η ΕΕ πραγματοποιεί μελέτη **κόστους - ωφέλειας της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού** από τις χώρες ΑΕΣ προς την ΕΕ.

Σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας του κάθε κράτους μέλους της ΕΕ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη τους πρέπει να εξετάσουν **τη δυνατότητα περαιτέρω ανοίγματος νόμιμων διαύλων μετανάστευσης** για μετανάστες από τις χώρες-εταίρους της ΑΕΣ. Παράλληλα, πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μέτρα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της «σπατάλης εγκεφάλων» και της απώλειας δεξιοτήτων και ανθρώπινου κεφαλαίου, περιλαμβανομένων **των μηχανισμών διευκόλυνσης της αντιστοιχίας ζήτησης και προσφοράς εργασίας, της κυκλικής μετανάστευσης, της ενισχυμένης συνεργασίας για τη δυνατότητα μεταφοράς δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης και την αναγνώριση δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων**. Πρέπει, ως προς αυτό, να αναδειχθεί ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ETF).

Οι εταιρικές σχέσεις κινητικότητας αποτελούν εξαιρετικά χρήσιμο πλαίσιο, εντός του οποίου μπορεί να ευνοηθεί η αυξημένη κινητικότητα και να υπάρξει καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάσουν ειδικότερα τους τρόπους διευκόλυνσης της **νόμιμης μετανάστευσης και της κινητικότητας των σπουδαστών, ακαδημαϊκών και ερευνητών στο εσωτερικό της ΕΕ**.

Πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για να αποτραπεί η φυγή εγκεφάλων από τις χώρες της ΑΕΣ. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, σε συνεργασία με τους εταίρους της ΑΕΣ, πρέπει να διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες που προσφέρει η **κυκλική μετανάστευση και να στηρίξουν τη συμμετοχή των μελών της διασποράς στην ανάπτυξη της χώρας καταγωγής τους**.

Η ένταξη μεταναστών στις κοινωνίες υποδοχής είναι μια πρόκληση που αντιμετωπίζουν τόσο τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και οι χώρες της ΑΕΣ. Απαιτεί συνεργασία μεταξύ των αρχών σε όλα τα επίπεδα - τοπικό, περιφερειακό και εθνικό - καθώς και με την κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ενώσεων των μεταναστών.

Η ΕΕ πρέπει να παράσχει περαιτέρω στήριξη για την **ανάπτυξη των ικανοτήτων** στις χώρες εταίρους, ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις ανάγκες των μεταναστών στις δημόσιες πολιτικές τους, και ιδίως στις κοινωνικές πολιτικές τους. Επιπλέον, η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να ευαισθητοποιήσουν τους τοπικούς πληθυσμούς και τις κοινότητες των μεταναστών για την **καταπολέμηση της ξеноφοβίας και την επιβολή του σεβασμού των δικαιωμάτων**. Ένα θέμα για περαιτέρω συνεργασία πρέπει επίσης να είναι η χάραξη πολιτικών που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των αναγκών **των οικογενειών των μεταναστών που μένουν πίσω στη χώρα** και των άλλων κοινωνικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στις τοπικές κοινότητες.

Τα εμβάσματα αποτελούν σημαντική πηγή εισοδήματος για τις χώρες της ΑΕΣ. Το 2009, τα εμβάσματα των εργαζομένων προς το Αζερμπαϊτζάν, την Αρμενία, τη Γεωργία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία ανήλθαν συνολικά σχεδόν σε 4 δισ. ευρώ⁶.

Δεδομένης της σημασίας των εμβασμάτων για την οικονομία των χωρών της ΑΕΣ, η ΕΕ και οι εταίροι της ΑΕΣ πρέπει να αξιοποιήσουν τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί μέχρι σήμερα για να **μειωθεί το κόστος των εμβασμάτων** και να προωθηθεί η **βιώσιμη χρησιμοποίησή τους**. Η παραδοσιακή έμφαση στα εμβάσματα πρέπει να συμπληρωθεί με πρωτοβουλίες που στοχεύουν στις οικονομίες των μεταναστών και να διοχετεύουν τις οικονομίες αυτές σε επενδύσεις στις χώρες καταγωγής τους, ώστε τα κεφάλαια αυτά να χρησιμεύουν ως κεφάλαιο εκκίνησης για επενδυτές και επιχειρηματίες, κυρίως ΜΜΕ.

Οι χώρες της ΑΕΣ αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις όσον αφορά τη νόμιμη μετανάστευση και πρέπει να διευκολυνθεί η συνεργασία σε αυτόν τον τομέα μέσω της υιοθέτησης των κατάλληλων απαντήσεων.

Όσον αφορά τη συνεργασία σε θέματα **μετανάστευσης ανάμεσα στις χώρες της ΑΕΣ**, πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα παροχής στήριξης σε ορισμένες πιθανές πρωτοβουλίες σε περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της συλλογής, εναρμόνισης, ανάλυσης και ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τη μετανάστευση ή της δημιουργίας **ενός δικτύου πληροφόρησης για τη μετανάστευση**, με σκοπό την αναβάθμιση της συνεργασίας και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των μεταναστευτικών αρχών των χωρών της ΑΕΣ. Πρέπει επίσης να ενθαρρύνονται πρωτοβουλίες για την αύξηση **της κινητικότητας των ανθρώπων ανάμεσα στις χώρες της ΑΕΣ**.

3.1.3. Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και συνεργασία στους τομείς της επανεισοδοχής, του επαναπατρισμού και της επανένταξης

Η επανεισοδοχή των πολιτών οι οποίοι δεν έχουν νόμιμη άδεια εισόδου ή διαμονής σε μια άλλη χώρα αποτελεί αρχή του εθιμικού διεθνούς δικαίου που πρέπει να σέβονται όλες οι χώρες. **Οι συμφωνίες επανεισοδοχής της ΕΕ** περιλαμβάνουν διατάξεις που διευκολύνουν και επιταχύνουν τις διαδικασίες επανεισοδοχής προσώπων που διαμένουν χωρίς άδεια στο έδαφος των κρατών μελών της ΕΕ. Οι συμφωνίες αυτές συνιστούν σημαντικό εργαλείο για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και, ως εκ τούτου, αποτελούν σημαντικό βήμα προς την αυξημένη κινητικότητα. Προς το παρόν, τρεις εταίροι της ΑΕΣ (Ουκρανία, Μολδαβία και Γεωργία) έχουν υπογράψει με την ΕΕ συμφωνία επανεισοδοχής, παράλληλα με τις συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων εισόδου.

Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να αναπτύσσει τη συνεργασία της για την επανεισοδοχή με τις υπόλοιπες χώρες της ΑΕΣ και να επιδιώξει τη σύναψη **συμφωνιών επανεισοδοχής** παράλληλα με συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων με την **Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Λευκορωσία**. Έχει ήδη εξουσιοδοτηθεί η Επιτροπή να διαπραγματευθεί συμφωνία επανεισοδοχής με τη Λευκορωσία και υποβάλλει τις προτάσεις παρόμοιων εξουσιοδοτήσεων για την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση. Το Συμβούλιο πρέπει να εκδώσει το συντομότερο δυνατό τις απαραίτητες οδηγίες διαπραγμάτευσης.

⁶ World Bank Migration and Remittances Factbook 2011.

Επιπλέον, η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τις χώρες-εταίρους της ΑΕΣ στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλουν για τη **δημιουργία ικανοτήτων**, με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και τη διευκόλυνση της βιώσιμης επανένταξης των επαναπατριζόμενων μεταναστών.

3.1.4. Υποβοηθούμενη βραχυπρόθεσμη κινητικότητα

Η ελεύθερη μετακίνηση χωρίς θεώρηση εισόδου αποτελεί στόχο και για τις έξι χώρες της ΑΕΣ, γεγονός που πρέπει να αναγνωριστεί και να συνεχιστεί η συνεργασία για την επίτευξη αυτού του στόχου. Η αποτελεσματική συνεργασία σε θέματα επανεισδοχής (συμπεριλαμβανομένης της αποτελεσματικής εφαρμογής της συμφωνίας επανεισδοχής με την ΕΕ), η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή της συμφωνίας διευκόλυνσης της χορήγησης θεώρησης εισόδου και μια έμπρακτη δέσμευση της χώρας-εταίρου στον διάλογο και τη συνεργασία σε όλους τους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα ανακοίνωση πρέπει να συμβάλει στο άνοιγμα του διαλόγου για την ελευθέρωση των θεωρήσεων.

Οι συμφωνίες διευκόλυνσης της χορήγησης θεωρήσεων (ΣΔΧΘ) αποτελούν σημαντικό εργαλείο για τη διευκόλυνση της βραχυπρόθεσμης κινητικότητας και ένα πρώτο βήμα προς την ελευθέρωση των θεωρήσεων. Μέχρι σήμερα, τρεις ΣΔΧΘ με τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Γεωργία έχουν τεθεί σε ισχύ.

Τόσο η ΕΕ όσο και η αντίστοιχη χώρα-εταίρος πρέπει να διασφαλίζουν την **αποτελεσματική και σωστή εφαρμογή των ΣΔΧΘ**. Για τη Μολδαβία και την Ουκρανία ειδικότερα, αυτό είναι σημαντικό για να ολοκληρωθούν σύντομα οι τρέχουσες διαπραγματεύσεις για τις νέες ευρύτερες ΣΔΧΘ.

Σύμφωνα με τις πολιτικές δεσμεύσεις της, η ΕΕ οφείλει να συνάψει παρόμοιες συμφωνίες και με τις υπόλοιπες χώρες της ΑΕΣ, δηλ. την Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Λευκορωσία. Έχουν ήδη εγκριθεί οι οδηγίες διαπραγμάτευσης για τη Λευκορωσία και το Συμβούλιο θα εγκρίνει το συντομότερο δυνατό τις απαραίτητες οδηγίες διαπραγμάτευσης για την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν.

Παράλληλα, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τις τρέχουσες εργασίες στο πλαίσιο της **τοπικής συνεργασίας Σένγκεν** σε όλες τις χώρες της ΑΕΣ, με στόχο να διασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή **εναρμόνιση των διαδικασιών έκδοσης θεωρήσεων εισόδου** και με την πλήρη αξιοποίηση των ευκαιριών που προσφέρει ο **κώδικας θεωρήσεων**, όπως η εξαιρετική ορισμένων κατηγοριών προσώπων από τα τέλη θεώρησης εισόδου και η έκδοση θεωρήσεων πολλαπλών εισόδων μεγάλης διάρκειας για κατηγορίες προσώπων όπως οι σπουδαστές, οι ακαδημαϊκοί και ερευνητές και οι επιχειρηματίες. Επιπλέον, για τη μεγαλύτερη διευκόλυνση της διαδικασίας αίτησης θεώρησης εισόδου, τα κράτη μέλη της ΕΕ τείνουν να βελτιώσουν την εξυπηρέτηση από τις προξενικές αρχές στις χώρες της ΑΕΣ.

Ο διάλογος για τις θεωρήσεις εισόδου είναι ένα πλαίσιο για την εξέταση όρων που θα καταλήξουν σε ελευθέρωση των θεωρήσεων, γεγονός που θα επιτρέψει μικρής διάρκειας ταξίδια χωρίς θεώρηση μεταξύ της ΕΕ και της ενδιαφερόμενης χώρας. Στηρίζεται στην αποτελεσματική εφαρμογή μιας σειράς οροσήμων από τη χώρα εταίρο, τα οποία καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων ΔΕΥ. Μετά την ολοκλήρωση της διερευνητικής φάσης, οι συνομιλίες για τις θεωρήσεις εισόδου βασίζονται σε σχέδια δράσης δύο σταδίων που εξυπηρετούν συγκεκριμένες ανάγκες. Μέχρι σήμερα, η ΕΕ έχει υποβάλει δύο παρόμοια σχέδια δράσης για την **ελευθέρωση των θεωρήσεων εισόδου (ΣΔΕΘ)** στις χώρες ΑΕΣ, δηλαδή την Ουκρανία, το Νοέμβριο του 2010, και τη Μολδαβία τον Ιανουάριο του 2011.

Τα σχέδια δράσης εστιάζονται στους κύριους τομείς της ΔΕΥ, όπως η ασφάλεια των εγγράφων, η διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης, η πολιτική ασύλου, η δημόσια τάξη και ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και στις συναφείς εξωτερικές σχέσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Περιλαμβάνουν ένα **πρώτο σύνολο κριτηρίων** που αφορούν το **πλαίσιο πολιτικής** (νομοθεσία και σχεδιασμός) και ένα **δεύτερο σύνολο** ειδικότερων οροσήμων που καλύπτουν την **αποτελεσματική και βιώσιμη εφαρμογή** των συναφών μέτρων, ώστε να υπάρξουν συγκεκριμένα αποτελέσματα στην πράξη.

Τα εν λόγω ΣΔΕΘ θα μπορούσαν να αποτελέσουν **χρήσιμα υποδείγματα** και για άλλους ανατολικούς εταίρους, με γνώμονα τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και την **πρόοδο που σημειώνει κάθε χώρα και τη συνοχή στην εξεταζόμενη περιοχή**.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες της Ουκρανίας και της Μολδαβίας να εφαρμόσουν σχέδια δράσης για την ελευθέρωση των θεωρήσεων εισόδου. Η Επιτροπή θα υποβάλλει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο **τακτικές εκθέσεις** σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής των ΣΔΕΘ. Οι πρώτες εκθέσεις αξιολόγησης για την Ουκρανία και τη Μολδαβία παρουσιάζονται παράλληλα με την παρούσα κοινοποίηση.

3.1.5. Η λειτουργία των συστημάτων χορήγησης ασύλου και διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις

Οι περισσότερες από τις χώρες της ΑΕΣ έχουν σημειώσει σχετική πρόοδο στην έκδοση της σχετικής νομοθεσίας για την παροχή **διεθνούς προστασίας** στα πρόσωπα που έχουν ανάγκη από αυτήν. Παρόλα αυτά, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά κενά όσον αφορά τα **νομοθετικά πλαίσια και την εφαρμογή τους**. Η ΕΕ στηρίζει τις χώρες ΑΕΣ να ενισχύσουν τις ικανότητές τους σε θέματα παροχής προστασίας, και μέσω του περιφερειακού προγράμματος προστασίας που καλύπτει τη Λευκορωσία, τη Μολδαβία και την Ουκρανία. Το δεύτερο στάδιο αυτού του προγράμματος άρχισε το 2011.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να **ολοκληρώσουν το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο** και να διασφαλίσουν την **αποτελεσματική εφαρμογή** του. Επιπλέον, θα συνεχίσει να ενισχύει τις χώρες της ΑΕΣ να αναπτύξουν τους θεσμούς και να εκπαιδεύσουν το αρμόδιο προσωπικό για τις διαδικασίες καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Η ΕΕ θα παρέχει επίσης βοήθεια για την ανάπτυξη εθνικών πολιτικών **ένταξης προσφύγων**. Κατά περίπτωση, η συνδρομή θα παρέχεται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο (EASO), η οποία πρέπει να στηρίζει τις χώρες εταίρους σε όλους τους τομείς της πρακτικής συνεργασίας σε θέματα σχετιζόμενα με το άσυλο.

3.2. Ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων

Η ΕΕ, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και άλλες χώρες χορηγούς, στηρίζει τις χώρες της ΑΕΣ μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών για τη διαχείριση των συνόρων, όπως η **αποστολή διασυνοριακής βοήθειας της ΕΕ (EUBAM)** στην Ουκρανία και τη Μολδαβία και το σχέδιο **ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων στο Νότιο Καύκασο (SCIBM)**. Επιπλέον, η **εμβληματική πρωτοβουλία ΑΕΣ** έχει δημιουργήσει το πολιτικό πλαίσιο για σχέδια ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων που χρηματοδοτούνται από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ENPI). Στόχος αυτών των σχεδίων είναι η βελτίωση των επιχειρησιακών ικανοτήτων μέσω δραστηριοτήτων δημιουργίας ικανοτήτων για τις ανάγκες της κάθε χώρας και συμβάλλοντας

στη δημιουργία σύγχρονων συστημάτων κατάρτισης σε αυτές τις χώρες⁷. Αν και έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος σε αυτόν τον τομέα, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την ανάπτυξη **ολοκληρωμένων στρατηγικών κατάρτισης** για τον τομέα καθώς και **βελτιώσεις των θεσμικών ικανοτήτων**, ιδίως για την αποτελεσματική διαχείριση των σημείων διέλευσης των συνόρων.

Όσον αφορά την αποτελεσματική διαχείριση των συνόρων, η **FRONTEX** μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και προωθείται η επιχειρησιακή συνεργασία στους τομείς της ανταλλαγής πληροφοριών, της ανάλυσης κινδύνων, της κατάρτισης, των κοινών ενεργειών και πιλοτικών σχεδίων. Μέχρι σήμερα, η FRONTEX έχει υπογράψει **συμφωνίες συνεργασίας** με τις αρμόδιες αρχές της Μολδαβίας, της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας. Κατά συνέπεια, οι συνοριακοί φρουροί αυτών των χωρών συμμετέχουν ήδη ως παρατηρητές σε κοινές επιχειρήσεις που συντονίζονται από την FRONTEX και επωφελούνται από ορισμένες ενέργειες κατάρτισης που εφαρμόζει η FRONTEX σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Πρέπει επίσης να παρέχεται στήριξη για τον σχεδιασμό και τη συνακόλουθη εφαρμογή των εθνικών **ολοκληρωμένων στρατηγικών διαχείρισης των συνόρων** σε όλες τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης, στο πλαίσιο υφισταμένων πρωτοβουλιών.

Η σύναψη **εργασιακών διευθετήσεων** μεταξύ της FRONTEX και των αρμόδιων αρχών της **Αρμενίας** και του **Αζερμπαϊτζάν** θα συμβάλει στη βελτίωση της εφαρμογής της έννοιας της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και στην αύξηση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των συνοριακών φρουρών των κρατών μελών της ΕΕ και των συναδέλφων τους από αυτές τις δύο χώρες.

Στον τομέα της **ανάλυσης κινδύνου**, θα μπορούσε να διερευνηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω η δημιουργία περιφερειακών δικτύων παρόμοιων με το δίκτυο των Δυτικών Βαλκανίων (WEBRAN).

3.3. Δημόσια τάξη και ασφάλεια

Η εσωτερική ασφάλεια δεν μπορεί να επιτευχθεί σε κατάσταση απομόνωσης από τον υπόλοιπο κόσμο, και ιδίως από τον άμεσα γειτονικό ευρωπαϊκό χώρο. Είναι, συνεπώς, σημαντικό να διασφαλιστεί η συνοχή και **συμπληρωματικότητα μεταξύ των πτυχών της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας της ΕΕ**. Όπως αναγνωρίζουν τόσο η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας⁸ όσο και η Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας⁹, οι σχέσεις με τους εταίρους μας έχουν θεμελιώδη σημασία για την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

⁷ Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης (ENPI) θα θεσπίσει το 2011 δύο πιλοτικά σχέδια με σκοπό: (α) την ενίσχυση της ικανότητας διενέργειας ερευνών και διασυνοριακής συνεργασίας στα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας και της Ουκρανίας και (β) την αναβάθμιση των ικανοτήτων διαχείρισης των συνόρων μεταξύ της Γεωργίας και της Αρμενίας.

⁸ Η «Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφάλειας: Μια ασφαλής Ευρώπη σε έναν καλύτερο κόσμο» εκδόθηκε το 2003 και αναθεωρήθηκε το 2008.

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο: «Η στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας της ΕΕ στην πράξη: Πέντε βήματα για μια ασφαλέστερη Ευρώπη» COM/2010/0673 τελικό .

3.3.1. Ασφάλεια ταξιδιού και των εγγράφων ταυτότητας

Η βελτίωση της ασφάλειας των εγγράφων είναι απαραίτητο βήμα που θα προκύψει από τη διευκόλυνση της διαδικασίας χορήγησης θεωρήσεων με την ΕΕ. Ορισμένες από τις χώρες της ΑΕΣ έχουν αρχίσει να εκδίδουν **βιομετρικά διαβατήρια** στους πολίτες τους και καταβάλλουν προσπάθειες να καταστήσουν ασφαλή τη **διαδικασία έκδοσης διαβατηρίων**, ιδίως σε σχέση με τα έγγραφα βάσης, την καταχώριση και την προσωποποίηση που έχουν καθοριστική σημασία για τη διεθνή και εθνική αξιοπιστία του προσωπικού εγγράφου.

Η ΕΕ πρέπει να επιταχύνει την **ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών** με τις χώρες της ΑΕΣ στον τομέα της ασφάλειας των εγγράφων, εστιάζοντας κυρίως στην εισαγωγή βιομετρικών στοιχείων στα δελτία ταυτότητας και τα ταξιδιωτικά έγγραφα, διασφαλίζοντας την **επάρκεια και την ακεραιότητα της διαδικασίας προσωποποίησης και τις απαιτούμενες ρυθμίσεις προστασίας των δεδομένων**. Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει και να στηρίζει τις χώρες της ΑΕΣ να διασφαλίζουν τις διαδικασίες έκδοσης εγγράφων και τη συνολική διαχείριση των εγγράφων ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένων των κατάλληλων μητρώων.

3.3.2. Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έκθεση των Ηνωμένων Εθνών¹⁰, πολλά από τα **θύματα και τους διακινητές τους με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση** στην Ευρώπη είναι υπήκοοι χωρών της ΑΕΣ. Σύμφωνα με πρόσφατη εκτίμηση της Europol,¹¹ εγκληματικές ομάδες με έδρα τις χώρες της ΑΕΣ εμπλέκονται στην εμπορία ανθρώπων και παράλληλα σε άλλες εγκληματικές δραστηριότητες.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος της εμπορίας ανθρώπων αποτελεί **υψηλή προτεραιότητα για την ΕΕ** και ο διάλογος και η συνεργασία με τις χώρες της ΑΕΣ σε αυτόν τον τομέα βρίσκεται ήδη σε ικανοποιητικό επίπεδο. Οι τομείς συνεργασίας περιλαμβάνουν την πρόληψη, την καταπολέμηση της εμπορίας και την προστασία των θυμάτων της και η ΕΕ και τα κράτη μέλη της καθώς και η Europol έχουν χρηματοδοτήσει πολυάριθμα σχέδια βοήθειας των συνεργαζόμενων χωρών της ΑΕΣ για την καταπολέμηση αυτού του εγκλήματος.

Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει όσες χώρες της ΑΕΣ δεν το έχουν πράξει ακόμη να επικυρώσουν **το Πρωτόκολλο του Παλέρμιο των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την εμπορία ανθρώπων και τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τις δράσεις καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων** και να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις διεθνείς πράξεις για την καταπολέμηση όλων των μορφών εμπορίας ανθρώπων, όπως η εμπορία για σεξουαλική και εργασιακή εκμετάλλευση, για οικιακή υπηρεσία και διά της βίας επαιτεία.

Η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει περαιτέρω τη συνεργασία για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων. Συγκεκριμένα, η ΕΕ πρέπει να συνεργάζεται στενά με τις χώρες της ΑΕΣ για την ενίσχυση των ικανοτήτων τους να παρέχουν **προστασία και συνδρομή στα θύματα της εμπορίας ανθρώπων**. Αυτό θα επιτευχθεί ιδίως με τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ κυβερνήσεων, μη κυβερνητικών οργανώσεων και του ιδιωτικού τομέα με στόχο τη θέσπιση μηχανισμών και διαδικασιών για την καλύτερη προστασία και βοήθεια των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και τον ασφαλή επαναπατρισμό τους στις χώρες καταγωγής τους και την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων. Η συνεργασία αυτή πρέπει να βασίζεται σε μια

¹⁰ http://www.unodc.org/documents/Global_Report_on_TIP.pdf.

¹¹ Αξιολόγηση κινδύνου οργανωμένου εγκλήματος (OCTA) το 2011 στην ΕΕ.

προσέγγιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που θα λαμβάνει υπόψη τη σημασία της ενσωμάτωσης του ζητήματος της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των παιδιών.

3.3.3. Καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος

Η αυξημένη κινητικότητα δεν ωφελεί μόνο τους πολίτες, αλλά έμμεσα διευκολύνει και τις δραστηριότητες των **διεθνών εγκληματικών δικτύων**. Η συνεργασία ανάμεσα στην ΕΕ και τις χώρες ΑΕΣ για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης βρίσκεται ήδη σε ανεπτυγμένο στάδιο. Παρόλα αυτά, η εμφάνιση νέων διαύλων και νέων μορφών του οργανωμένου εγκλήματος απαιτεί τη συνεχή συνεργασία για την αντιμετώπισή του με ολοκληρωμένο τρόπο. Τα φαινόμενα εγκληματικότητας που επικρατούν στην περιοχή είναι η διακίνηση ναρκωτικών, προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς δασμούς κατανάλωσης (όπως τα τσιγάρα), παραποιημένων προϊόντων καθώς και η εμπορία ανθρώπων.

Ένα από τα εργαλεία για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στην καταπολέμηση του σοβαρού οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας είναι η συνεργασία, ιδίως στο επιχειρησιακό επίπεδο, μεταξύ της **Europol** και των χωρών της ΑΕΣ. Η Europol έχει ήδη συνάψει **στρατηγικές συμφωνίες** με την **Ουκρανία** και τη **Μολδαβία**¹².

Για να ενισχύσει περαιτέρω τη **συνεργασία για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος**, η ΕΕ πρέπει να καλέσει τις χώρες της περιοχής της ΑΕΣ να τηρήσουν τις προϋποθέσεις, ιδίως για την προστασία των δεδομένων, ώστε να είναι σε ετοιμότητα να καθιερώσουν **στρατηγική** συνεργασία μεταξύ της Europol και των χωρών της ΑΕΣ ή να αναβαθμίσουν τις υφιστάμενες συμφωνίες στρατηγικής συνεργασίας σε συμφωνίες **επιχειρησιακής συνεργασίας**.

Η ΕΕ πρέπει να στηρίζει την **περιφερειακή συνεργασία** στον τομέα της ασφάλειας και της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Οι σχετικές πρωτοβουλίες πρέπει να περιλαμβάνουν τη βελτίωση της αστυνομικής και τελωνειακής συνεργασίας μέσω **κοινών ενεργειών κατάρτισης**, μεταξύ άλλων σε συνεργασία με τη **CEPOL** και τη Europol, **την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, τη διενέργεια κοινών ερευνών**, ιδίως για τη διερεύνηση διασυνοριακών εγκλημάτων, κοινές τελωνειακές επιχειρήσεις υπό το συντονισμό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) κλπ. Ως προς αυτό, πρέπει να προωθηθούν περισσότερο και να αναπτυχθούν πρωτοβουλίες όπως η EuroEast police, που αποσκοπεί στην αύξηση της συνεργασίας στους τομείς της βελτίωσης της εσωτερικής ασφάλειας στην ΕΕ και στις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης, και οι ετήσιες διασκέψεις της ομάδας δράσης για τα τσιγάρα που οργανώνονται από την OLAF. Η CEPOL πρέπει να συμβάλει μέσω των υφιστάμενων κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων εκτός από τα μαθήματα κατάρτισης. Πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα ρυθμίσεων για τη συνεργασία με τα αρμόδια ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης των εν λόγω χωρών.

Η ΕΕ πρέπει να συντονίζει στενά με τους εταίρους της ΑΕΣ τις προσπάθειες και τα μέτρα για την **καταπολέμηση του λαθρεμπορίου στα ανατολικά σύνορα**, μεταξύ άλλων με την αυστηρή εφαρμογή του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου τσιγάρων και οινοπνευματωδών ποτών κατά μήκος των ανατολικών συνόρων της ΕΕ¹³.

¹² Υπεγράφησαν στις 4 Δεκεμβρίου 2009 και τις 12 Φεβρουαρίου 2007 αντίστοιχα.

¹³ Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου τσιγάρων και οινοπνευματωδών ποτών κατά μήκος των ανατολικών συνόρων της ΕΕ, της 24ης Ιουνίου 2011, SEC(2011) 791 τελικό.

Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τις χώρες της ΑΕΣ να ενισχύσουν τις ικανότητες των αρχών δίωξης του εγκλήματος στις χώρες της ΑΕΣ να **συνεργάζονται αποτελεσματικά για την καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος** μέσω της πολυμερούς πλατφόρμας για τη δημοκρατία, την ορθή διακυβέρνηση και τη σταθερότητα της ΑΕΣ με τη βοήθεια του Συμβουλίου της Ευρώπης. Επιπλέον, η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες-εταίρους να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν πλήρως τη **σύμβαση κατά του ηλεκτρονικού εγκλήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης** (αριθ. ETS 185). Η σύμβαση πρέπει να αποτελέσει κατευθυντήρια γραμμή και πλαίσιο για όλες τις χώρες που προτίθενται να αναπτύξουν μια περιεκτική εθνική νομοθεσία για την καταπολέμηση του ηλεκτρονικού εγκλήματος.

Η ΕΕ θα πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να ενισχύσουν περαιτέρω τη θεσμική τους ικανότητα για την καταπολέμηση χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών κινδύνων (ΧΒΡΠ), και ειδικότερα με την ενεργό συμμετοχή στην πρωτοβουλία κέντρων αριστείας ΧΒΡΠ της ΕΕ.

3.3.4. *Καταπολέμηση οικονομικών εγκλημάτων, περιλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας*

Η καταπολέμηση της **νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες** είναι σημαντική ως μέσο για την αντιμετώπιση του οργανωμένου και άλλων μορφών εγκλήματος. Η διεθνής συνεργασία έχει καθοριστική σημασία σε αυτό τον τομέα, διότι σήμερα οι ροές του χρήματος δεν έχουν σύνορα.

Η καταπολέμηση της **χρηματοδότησης της τρομοκρατίας** είναι ένα από τα καθοριστικά στοιχεία των προσπαθειών της ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Αποτελεί αντικείμενο τακτικών συζητήσεων σε διεθνή και πολυεθνικά φόρουμ, όπως η ομάδα διεθνούς χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), ο ΟΗΕ και άλλοι οργανισμοί. Οι περισσότερες χώρες της ΑΕΣ δεν είναι μέλη της FATF, αλλά είναι (όπως και 12 από τα κράτη μέλη της ΕΕ) μέλη περιφερειακών οργανισμών παρόμοιων με την FATF. Η ενεργός συμμετοχή σε αυτούς τους οργανισμούς είναι σημαντική για να προσαρμοστούν στα διεθνή πρότυπα οι εθνικοί μηχανισμοί καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να συνεργάζονται στενά με την FATF και τους συναφείς με αυτήν περιφερειακούς οργανισμούς.

Οι **μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (FIUs)** αποτελούν βασικά στοιχεία του μηχανισμού καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να ενισχύσουν τις δικές τους FIUs και τη συνεργασία τους με τις FIUs των κρατών μελών της ΕΕ.

Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να επικυρώσουν και να εφαρμόσουν τη σύμβαση του 2005 σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, την κατάσχεση και δήμευση προϊόντων εγκλήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (αριθ. ETS 198).

Η ΕΕ οφείλει να προωθήσει την εφαρμογή της **Παγκόσμιας Στρατηγικής των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας**, που εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2006, η οποία αντιπροσωπεύει ένα συνολικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της απειλής της τρομοκρατίας.

Η ΕΕ πρέπει επίσης να συνεργαστεί με τις χώρες ΑΕΣ για την **πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και τη στρατολόγηση** για τρομοκρατικές δραστηριότητες.

3.3.5. Καταπολέμηση της διαφθοράς

Η καταπολέμηση της διαφθοράς παρουσιάζει υψηλό βαθμό συνάφειας με όλες τις άλλες θεματικές προτεραιότητες και, εάν δεν αντιμετωπιστεί με επάρκεια, μπορεί να υπονομεύσει τη συνεργασία και την αμοιβαία εμπιστοσύνη σε όλους τους άλλους τομείς. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ¹⁴ επισήμανε ότι η παροχή βοήθειας για την **ενίσχυση της ικανότητας των γειτονικών χωρών να καταπολεμήσουν τη διαφθορά** θα αποτελέσει μία από τις βασικές πτυχές της συνολικής ενίσχυσης που χορηγεί η ΕΕ σε αυτές τις χώρες-εταίρους. Επιπλέον, η κοινή ανακοίνωση της Ύπατης Εκπροσώπου της ΕΕ για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «*Μια νέα απάντηση σε μια γειτονικά που αλλάζει*» επισημαίνει ότι τα επίπεδα της στήριξης που παρέχει η ΕΕ σε χώρες εταίρους θα προσαρμόζονται ανάλογα με την πρόοδο των πολιτικών μεταρρυθμίσεων και της οικοδόμησης πραγματικής δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης των κυβερνήσεων να καταπολεμήσουν τη διαφθορά.

Οι χώρες της ΑΕΣ είναι πλέον συμβαλλόμενα μέρη των συναφών ευρωπαϊκών και διεθνών πράξεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς. **Όλες οι χώρες της ΑΕΣ** συμμετέχουν στην ομάδα κρατών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την καταπολέμηση της διαφθοράς (**GRECO**) και όλες έχουν επικυρώσει ή αποδεχθεί τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της διαφθοράς (**UNCAC**). Επιπλέον, όλες οι χώρες της ΑΕΣ συμμετέχουν στο Δίκτυο του ΟΑΣΕ Καταπολέμησης της Διαφθοράς στην Ανατολική Ευρώπη και την Κεντρική Ασία.

Η συμμετοχή στους ανωτέρω **μηχανισμούς καταπολέμησης της διαφθοράς** πρέπει να συμπληρωθεί με την **αποτελεσματική εφαρμογή** των σχετικών νομικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένης της επαρκούς παρακολούθησης της τήρησης των συστάσεών τους και των σχετικών πολιτικών δεσμεύσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να εφαρμόσουν έγκαιρα τις εκκρεμείς συστάσεις GRECO και να συμμετέχουν ενεργά στον μηχανισμό επανεξέτασης της UNCAC, προωθώντας τη διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης και τη συμμετοχή των φορέων της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΕ θα ενθαρρύνει επίσης τις χώρες της ΑΕΣ να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στο δίκτυο καταπολέμησης της διαφθοράς για την Ανατολική Ευρώπη και την Κεντρική Ασία και, όσον αφορά τις χώρες που καλύπτονται από το σχέδιο δράσης της Κωνσταντινούπολης για την καταπολέμηση της διαφθοράς, να λάβουν περαιτέρω μέτρα για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή αυτού του σχεδίου.

Επιπλέον, η **προώθηση ενός πνεύματος ακεραιότητας** πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί μέρος των προγραμμάτων συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες της ΑΕΣ στους τομείς της διαχείρισης των συνόρων, των τελωνείων, της επιβολής του νόμου και της απονομής δικαιοσύνης.

Συνολικά, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει τη **μεγαλύτερη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών** στην έκδοση, εφαρμογή και παρακολούθηση των σχετικών νομοθετικών μέτρων και

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή: «Η καταπολέμηση της διαφθοράς στην ΕΕ», 6 Ιουνίου 2011, COM(2011) 308 τελικό.

των μέτρων πολιτικής, διότι αυτό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ένα ασφαλές και αποτελεσματικό πλαίσιο καταπολέμησης της διαφθοράς.

3.4. Καταπολέμηση των παράνομων ναρκωτικών

Τα παράνομα ναρκωτικά εξακολουθούν να αποτελούν ύψιστη προτεραιότητα για τη συνεργασία της ΕΕ με τις χώρες της ΑΕΣ. Η στρατηγική της ΕΕ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (2005-2012) και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα ναρκωτικά (2009-2012) επιβεβαιώνουν τις δεσμεύσεις της ΕΕ να παρέχει συνδρομή σε τρίτες χώρες, ώστε να μειώσουν αποτελεσματικότερα τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη βελτίωση της συνεργασίας με τις χώρες του ΜΕΠΓ. Αν και παρατηρείται σχετική πρόοδος, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά στον τομέα **της πρόληψης, της μείωσης της βλάβης και της θεραπείας**. Επιπλέον, ορισμένες χώρες της ΑΕΣ είναι σημαντικές **χώρες διαμετακόμισης** των ναρκωτικών που εισέρχονται στην ΕΕ από την Ασία.

Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να **συνεργάζονται ενεργά με την κοινωνία των πολιτών**, ιδίως σε θέματα **πρόληψης** για τις ευάλωτες ομάδες ατόμων και παροχής υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής βοήθειας με σκοπό τον περιορισμό της βλάβης στους χρήστες ναρκωτικών υψηλού κινδύνου. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη σχέση μεταξύ HIV/AIDS και της ενδοφλέβιας χρήσης ναρκωτικών, που αποτελεί πρόκληση και για τα γειτονικά κράτη μέλη της ΕΕ. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη στήριξη των χωρών της ΑΕΣ να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν ολοκληρωμένες και ισορροπημένες **εθνικές πολιτικές καταπολέμησης των ναρκωτικών και ολοκληρωμένα σχέδια δράσης για τα ναρκωτικά**, που να ενσωματώνουν και το σκέλος της ζήτησης και το σκέλος της προσφοράς, καθώς και με την εξασφάλιση καλύτερου συντονισμού μεταξύ των οργανισμών και φορέων που είναι αρμόδιοι για θέματα ναρκωτικών, περιλαμβανομένων των προγραμμάτων και υπηρεσιών για τη μείωση της ζήτησης ναρκωτικών, με βάση τα τελευταία επιστημονικά στοιχεία και τις βέλτιστες πρακτικές και στα πλαίσια του απόλυτου σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Επιτροπή έχει επίσης αναλάβει τη δέσμευση να συνεργάζεται με τις χώρες της ΑΕΣ για να **αναχαιτίσουν το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, και ιδίως τη διακίνηση ηρωίνης από το Αφγανιστάν** και χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ναρκωτικών προς το Αφγανιστάν. Η παροχή στήριξης για την ενίσχυση των ικανοτήτων των διαφόρων αρχών επιβολής του νόμου (αστυνομίας, τελωνείων, δικαιοσύνης κλπ.) εξακολουθεί, κατά συνέπεια, να έχει καθοριστική σημασία. Πρέπει επίσης να δοθεί η απαραίτητη προσοχή στην πρόληψη της εκτροπής πρόδρομων ουσιών που χρησιμοποιούνται για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών.

Κατά περίπτωση, πρέπει να ενισχυθεί η ανάπτυξη ικανοτήτων για την παρακολούθηση της κατάστασης των ναρκωτικών και μέσω της προώθησης της συνεργασίας με το **EKΠNT**.

3.5. Δικαιοσύνη και θεμελιώδη δικαιώματα

3.5.1. Κράτος δικαίου και μεταρρύθμιση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης

Το κράτος δικαίου αποτελεί και θεμελιώδη αρχή και πρωταρχικό στόχο της συνεργασίας της ΕΕ με τους ανατολικούς εταίρους. Η ΕΕ προσδίδει μεγάλη σημασία στις **προοδευτικές μεταρρυθμίσεις των κρατικών θεσμικών φορέων για την αποτελεσματικότητα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης και τη δημιουργία εμπιστοσύνης των πολιτών σε αυτό**. Ένα ισχυρό σύστημα δικαιοσύνης μπορεί να καταστεί σημαντικός παράγοντας για την

ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης. Οι περισσότερες χώρες της ΑΕΣ έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο ως προς τη μεταρρύθμιση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης τους, αλλά εξακολουθούν να **υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις**.

Η ΕΕ είναι έτοιμη να παρακολουθεί ακόμη στενότερα τη μεταρρύθμιση του δικαστικού τομέα, ενθαρρύνοντας και στηρίζοντας τις χώρες της ΑΕΣ να ενισχύσουν περαιτέρω τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και να εγγυηθούν την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, **την αμεροληψία, την αποτελεσματικότητα και τη λογοδοσία** καθώς και την **πρόσβαση στη δικαιοσύνη**.

3.5.2. Θεμελιώδη δικαιώματα

Η ΕΕ προσδίδει μεγάλη σημασία στη συνολική συνεργασία για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως έχουν διακηρυχθεί στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ορίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στην Τελική Πράξη του Ελσίνκι και στον Χάρτη των Παρισίων για μια Νέα Ευρώπη, και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί το θεμέλιο των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της ΕΕ.

Η συνεργασία με τις χώρες της ΑΕΣ εστιάζεται στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που περιλαμβάνουν τα δικαιώματα των παιδιών, την ελευθερία έκφρασης, την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και τα δικαιώματα των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες. Η προώθηση και η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων και η καταπολέμηση των διακρίσεων, ως θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της ΕΕ, θα συμπεριληφθούν επίσης στους στόχους του σχεδίου συνεργασίας, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την εθνική προέλευση, την αναπηρία, την θρησκεία και τις πεποιθήσεις, τον γενετήσιο προσανατολισμό και την ηλικία. Η εφαρμογή των διεθνών και περιφερειακών προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχει εξαιρετικά μεγάλη σημασία για τη συνεργασία με τις χώρες-εταίρους της ΑΕΣ. Τέλος, πρωταρχικός στόχος της συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης είναι η καταπολέμηση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης.

Η ΕΕ θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να συζητούν τα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τακτική βάση στις αρμόδιες υποεπιτροπές της Ύπατης Εκπροσώπου, κατά περίπτωση. Η βελτίωση των επιδόσεων στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί επίσης βασική προϋπόθεση¹⁵ για την περαιτέρω ανάπτυξη των σχέσεων της ΕΕ με τους ανατολικούς εταίρους.

Ενόψει της τρέχουσας εμβάθυνσης των σχέσεων με τις χώρες της ΑΕΣ, η ΕΕ θα εντείνει την **παρακολούθησή της στον τομέα του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων**, ενώ θα ενθαρρύνει και θα στηρίζει στις χώρες της ΑΕΣ να ενισχύσουν περαιτέρω την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καλύπτοντας τόσο μεμονωμένες υποθέσεις όσο και ζητήματα που αφορούν διεθνείς νομοθετικές πράξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

¹⁵ Παραδείγματος χάρη, προϋπόθεση για να εκταμιευθεί η μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή της ΕΕ είναι ο σεβασμός του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τις αρχές της χώρας εταίρου.

3.5.3. Δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις¹⁶

Οι περισσότερες χώρες της ΑΕΣ έχουν υπογράψει και επικυρώσει διάφορες συναφείς διεθνείς συμβάσεις δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Εντούτοις, **εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά όσον αφορά την προσχώρηση στις συμβάσεις και η πλήρης εφαρμογή των συμβάσεων αποτελεί πρόκληση για πολλές χώρες.**

Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να ενθαρρύνει όλες τις χώρες της ΑΕΣ να συμμετέχουν στα πολυμερή πλαίσια που έχουν θεσπιστεί όσον αφορά τη συνεργασία σε αστικές και ποινικές δικαστικές υποθέσεις. Η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει περισσότερο και να στηρίζει τις χώρες της ΑΕΣ **να εφαρμόσουν πλήρως** μετά την επικύρωση των συναφών διεθνών συμβάσεων συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (π.χ. για την έκδοση εγκληματιών, αμοιβαία νομική συνδρομή), ιδίως στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών. Αυτό επιβάλλει ιδίως **να συνεχιστούν οι προσπάθειες για τη βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών φορέων και όλων των φορέων επιβολής του νόμου**, με την πραγματοποίηση επενδύσεων στον τομέα της κατάρτισης, του ανθρώπινου δυναμικού και των εργαλείων ΤΠ. Η καταβολή περαιτέρω προσπαθειών και η συνεχής παρακολούθηση της ενίσχυσης του κράτους δικαίου και η ανάπτυξη κοινών προτύπων, όπως έχουν συμφωνηθεί σε κοινά διεθνή φόρουμ (όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης), πρέπει να παραμείνουν ένας σταθερός στόχος της συνεργασίας της ΕΕ με τις χώρες της ΑΕΣ.

3.5.4. Προστασία των δεδομένων

Ένα στέρεο σύστημα που διασφαλίζει τα δικαιώματα του ατόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, τόσο σε όρους **νομοθεσίας** όσο και **αποτελεσματικής θεσμικής ικανότητας**, έχει οριζόντια σημασία για όλους τους τομείς συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ΑΕΣ η οποία εμπεριέχει ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων. Ιδιαίτερα στον τομέα της ΔΕΥ, οι αυστηροί κανόνες προστασίας αποτελούν **απαραέγκλιτη προϋπόθεση** για την επιχειρησιακή συνεργασία, τόσο με τα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και με τους οργανισμούς της ΕΕ, όπως η Europol και η Eurojust. Επιπλέον, η συλλογή και ανταλλαγή όλο και περισσότερων προσωπικών δεδομένων στον τομέα της ΔΕΥ, π.χ. βιομετρικών στοιχείων ταυτότητας ή αριθμών ταυτοποίησης προσώπων σε βάσεις δεδομένων, απαιτεί εξίσου αυστηρούς κανόνες διασφάλισης του δικαιώματος του ατόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων του. Για τον σκοπό αυτό, η ψήφιση μιας **περιεκτικής εθνικής νομοθεσίας περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων** είναι απαραίτητη, παράλληλα με την αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης μιας απολύτως ανεξάρτητης δημόσιας εποπτικής αρχής προστασίας των δεδομένων.

Η πρόοδος σε αυτόν τον τομέα στις χώρες της ΑΕΣ είναι μεικτή, εφόσον ορισμένες από αυτές έχουν ήδη επικυρώσει τις συναφείς διεθνείς συμβάσεις και έχουν θέσει σε εφαρμογή τη σχετική νομοθεσία, ενώ άλλες δεν έχουν ακόμη θεσπίσει ασφαλές νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων. Η αποτελεσματική εφαρμογή των μέσων προστασίας των δεδομένων αποτελεί πρόκληση για ολόκληρη την περιοχή.

¹⁶ Οι πτυχές της συνεργασίας με τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης σ' αυτόν τον τομέα θα αναπτυχθούν περαιτέρω σε ανακοίνωση της Επιτροπής για την εξωτερική διάσταση της δικαιοσύνης που αναμένεται να εκδοθεί στα τέλη του 2011.

Η ΕΕ οφείλει να ενθαρρύνει τις χώρες της ΑΕΣ να επικυρώσουν τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις, να εκδώσουν τους απαραίτητους νόμους για την προστασία των δεδομένων και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή τους, έτσι ώστε να εγγυώνται το ατομικό δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων τους, ιδίως μέσω της δημιουργίας ανεξάρτητων εποπτικών αρχών προστασίας των δεδομένων.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συνεχής συνεργασία που βασίζεται στην εμπιστοσύνη, τόσο σε στρατηγικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο, στο εσωτερικό της ανατολικής εταιρικής σχέσης έχει καθοριστική σημασία για την αύξηση της κινητικότητας και την προώθηση των επαφών μεταξύ των λαών, με παράλληλη αντιμετώπιση των προκλήσεων και απειλών που δεν γνωρίζουν σύνορα, όπως η τρομοκρατία, το οργανωμένο έγκλημα, η διαφθορά και η εμπορία ανθρώπων, καθώς και την παροχή βοήθειας στις γειτονικές χώρες της ΕΕ να σέβονται τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα αναβαθμίσουν την τεχνική και χρηματοδοτική στήριξη προς τους ανατολικούς εταίρους με στόχο να σταθεροποιηθεί η διαδικασία μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων που τέθηκε σε εφαρμογή κατά το πρόσφατο παρελθόν.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι το προτεινόμενο σύνολο κατευθύνσεων θα επιτρέψει στην ΕΕ και τις χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης να αναβαθμίσουν την πολιτική και επιχειρησιακή συνεργασία στο εσωτερικό της ανατολικής εταιρικής σχέσης στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων και να κινηθούν προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός κοινού χώρου ΔΕΥ, σύμφωνα με τα συμπεράσματα και τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου της 25^{ης} Μαΐου 2011 «Μια νέα απάντηση για μια γειτονιά που αλλάζει» και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας του Ιουνίου 2011.

Παράρτημα

Γενική επισκόπηση των πλαισίων διαλόγου και συνεργασίας στον τομέα της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ανατολικής εταιρικής σχέσης

1. ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ο διάλογος και η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών της ανατολικής εταιρικής σχέσης (ΑΕΣ) έχουν μακρά παράδοση και ευρύ πεδίο. Στηρίζονται κυρίως στις **συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας (ΣΕΣΣ)**, που υπεγράφησαν με την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Γεωργία, την Αρμενία και το Αζερμπαϊτζάν, περιλαμβανομένων των σχετικών υποεπιτροπών και τακτικών τομεακών διαλόγων. Τα θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ), περιλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελούσαν πάντα ένα σημαντικό μέρος αυτού του πλαισίου, ενώ έχει εφαρμοστεί ευρύ φάσμα σχετικών πρωτοβουλιών. Τα κυριότερα φόρουμ διαλόγου με τις χώρες ΑΕΣ είναι οι **υποεπιτροπές ΔΕΥ και οι διάλογοι για τα ανθρώπινα δικαιώματα**¹. Οι ΣΕΣΣ θα αντικατασταθούν στο μέλλον από συμφωνίες σύνδεσης, για τις οποίες διεξάγονται επί του παρόντος διαπραγματεύσεις. Επιπλέον, αναπτύχθηκαν σειρά διαλόγων κατά τους οποίους συζητήθηκαν θέματα ΔΕΥ, όπως οι **εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα** (που ισχύουν επί του παρόντος με τη Μολδαβία και τη Γεωργία, από το 2008 και το 2009 αντίστοιχα), οι **διάλογοι για τις θεωρήσεις εισόδου** με την Ουκρανία και τη Μολδαβία και οι σχετικές δομές και συνεδριάσεις που έχουν καθιερωθεί σ'αυτά τα διαφορετικά πλαίσια.

Οι **εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα** είναι ένα μέσο της παγκόσμιας προσέγγισης της μετανάστευσης και εμπνέονται από αυτήν. Αποτελούν ένα πολιτικό πλαίσιο για ενισχυμένο και προσαρμοσμένο διάλογο και συνεργασία με τρίτες χώρες στον τομέα την νόμιμης μετανάστευσης, της μετανάστευσης και ανάπτυξης, της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης, περιλαμβανομένης της επανεισδοχής.

Ο **διάλογος για τις θεωρήσεις εισόδου** είναι ένα πλαίσιο για την εξέταση των όρων για την ελευθέρωση των θεωρήσεων που θα επιτρέψει μικρής διάρκειας ταξίδια χωρίς θεώρηση μεταξύ της ΕΕ και της ενδιαφερόμενης χώρας. Στηρίζεται στην αποτελεσματική εφαρμογή μιας σειράς οροσήμεων από τη χώρα εταίρο, τα οποία καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων ΔΕΥ, σύμφωνα με ένα λεπτομερές και προσαρμοσμένο σχέδιο δράσης σε δύο στάδια. Μέχρι σήμερα, η ΕΕ παρουσίασε δύο τέτοια **σχέδια δράσης για την ελευθέρωση των θεωρήσεων** στις χώρες ΑΕΣ, δηλαδή στην Ουκρανία τον Νοέμβριο του 2010 και στη Μολδαβία τον Ιανουάριο του 2011. Τα σχέδια δράσης για την ελευθέρωση των θεωρήσεων επικεντρώνονται σε βασικούς τομείς, όπως η ασφάλεια των εγγράφων, η διαχείριση των συνόρων και της μετανάστευσης, η πολιτική ασύλου, η δημόσια τάξη και ασφάλεια, περιλαμβανομένης της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της εμπορίας ανθρώπων, καθώς και οι σχετικές εξωτερικές σχέσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Περιλαμβάνουν μια πρώτη σειρά κριτηρίων όσον αφορά το πλαίσιο πολιτικής (νομοθεσία και προγραμματισμός) και μια

¹ Η ΕΕ ανέπτυξε ειδικούς και πλήρεις διαλόγους για τα ανθρώπινα δικαιώματα με ορισμένες χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης (Αρμενία, Λευκορωσία, Γεωργία και Μολδαβία). Ενώ τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων καλύπτονται από την μικτή υποεπιτροπή ΔΕΥ&ΑΔ στην περίπτωση του Αζερμπαϊτζάν με μια πλήρη ημέρα αφιερωμένη σε συζητήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, στην περίπτωση της Ουκρανίας έχει αφιερωθεί μια πλήρης ημέρα στην υποεπιτροπή ΔΕΥ για τα ανθρώπινα δικαιώματα από το 2011.

δεύτερη σειρά πιο ειδικών οροσώμων που καλύπτουν την αποτελεσματική και βιώσιμη εφαρμογή των σχετικών μέτρων για την επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων επί τόπου.

Ένα ειδικό **σχέδιο δράσης ΔΕΥ** είχε συμφωνηθεί μεταξύ της ΕΕ και της Ουκρανίας το 2001 που αναθεωρήθηκε το 2007. Επιπλέον, η ΕΕ και η Ουκρανία συναντώνται κάθε έτος σε υπουργικό επίπεδο για να συζητήσουν θέματα ΔΕΥ.

Διμερής πολιτικός διάλογος για τα ναρκωτικά διεξάγεται τακτικά με την Ουκρανία. Οι πολιτικοί διάλογοι με την Αρμενία, τη Μολδαβία, το Αζερμπαϊτζάν και τη Γεωργία οργανώθηκαν για πρώτη φορά από την πολωνική Προεδρία.

Επιπλέον, η ΕΕ ανέπτυξε μια ειδική συμβατική σχέση με ορισμένες χώρες της ανατολικής εταιρικής σχέσης στον τομέα ΔΕΥ με τη σύναψη **συμφωνιών επανεισδοχής και διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων** (Μολδαβία, Γεωργία και Ουκρανία²) και συνέστησε μεικτές επιτροπές στο πλαίσιο αυτών των επιτροπών. Οι διαπραγματεύσεις για νέες ευρύτερες συμφωνίες διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων με τη Μολδαβία και την Ουκρανία ξεκίνησαν τον Μάιο του 2011.

Η **Λευκορωσία** συμμετέχει σε πολυμερείς δραστηριότητες της ανατολικής εταιρικής σχέσης. Ένα κοινό ενδιάμεσο σχέδιο για τη Λευκορωσία βρίσκεται στο στάδιο εκπόνησης. Επιπλέον, θέματα ΔΕΥ βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη πολλών φόρουμ σε περιφερειακό επίπεδο, στα οποία συμμετέχουν ορισμένες ή όλες οι χώρες της ΕΕ και της ΑΕΣ.

Η ανάλυση των διαφόρων πλαισίων για το διάλογο και τη συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΑΕΣ σε διμερές επίπεδο στον τομέα της ΔΕΥ παρουσιάζει μια **πολύπλευρη εικόνα**, όπου τα ίδια θέματα συζητούνται σε περισσότερα από ένα πλαίσια. Η πολυπλοκότητα τονίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι ορισμένα πλαίσια έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα (συμφωνίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, συμφωνίες επανεισδοχής, συμφωνίες διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων) ενώ άλλα έχουν έναν χαρακτήρα πιο λειτουργικό (π.χ. πλατφόρμες συνεργασίας) ή μεικτό πολιτικό (διάλογοι σε υπουργικό επίπεδο) και λειτουργικό χαρακτήρα (εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα, διάλογοι για τις θεωρήσεις και το σχέδιο δράσης του). Ορισμένα καλύπτουν μόνο ένα μέρος του προγράμματος δράσης ΔΕΥ (εταιρικές σχέσεις για την κινητικότητα) και άλλα αποτελούν μέρος ευρύτερης δομής διαλόγου (υποεπιτροπές ΔΕΥ).

2. ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Πολλά περιφερειακά φόρουμ στα οποία συμμετέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι ανατολικοί εταίροι αποτελούν τη βάση για την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών, καθώς και για την εφαρμογή συγκεκριμένων διασυννοριακών πρωτοβουλιών. Ωστόσο, υπάρχει ορισμένη αλληλοεπικάλυψη μεταξύ αυτών όσον αφορά το **θεματικό και γεωγραφικό πεδίο**.

Όσον αφορά τα **θέματα της μετανάστευσης**, τόσο η ΕΕ όσο και οι χώρες της ΑΕΣ συμμετέχουν σε μεγάλο αριθμό διαδικασιών. Μια διαδικασία η οποία περιλαμβάνει όλες τις

---

² Υπεγράφησαν στις 10 Οκτωβρίου 2007, 22 Νοεμβρίου 2010 και 18 Ιουνίου 2007 αντίστοιχα. Η Επιτροπή εξουσιοδοτήθηκε επιπλέον να διαπραγματευθεί τις ίδιες συμφωνίες με τη Λευκορωσία και θα υποβάλει σύντομα πρόταση για τέτοιες εγκρίσεις για το Αζερμπαϊτζάν και την Αρμενία.

χώρες ΑΕΣ και ορισμένα από τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι η **διαδικασία Söderköping**, η οποία δημιουργήθηκε το 2001 και αποσκοπούσε στην ανταλλαγή πείρας για θέματα ασύλου, διεθνούς προστασίας, μετανάστευσης και διαχείρισης των συνόρων μεταξύ ορισμένων από τις χώρες της ΕΕ και, αρχικά, της Μολδαβίας, της Ουκρανίας και της Λευκορωσίας και, εν συνεχεία, της Αρμενίας, του Αζερμπαϊτζάν και της Γεωργίας.

Όλοι οι ανατολικοί εταίροι συμμετέχουν επίσης στη **διαδικασία της Πράγας (Δημιουργία εταιρικών σχέσεων στον τομέα της μετανάστευσης)**, στην οποία συμμετέχουν επίσης τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες της Ανατολικής και Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης καθώς και οι χώρες της Κεντρικής Ασίας. Αποσκοπεί στο να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών στη διαχείριση των θεμάτων μετανάστευσης υπό όλες τις διάφορες διαστάσεις της. Προβλέπεται μια σημαντική υπουργική Διάσκεψη για τις 3 και 4 Νοεμβρίου 2011 στο Poznan όπου τα συμμετέχοντα κράτη αναμένεται να εγκρίνουν ένα σχέδιο δράσης.

Η **διαδικασία της Βουδαπέστης** είναι ένα συμβουλευτικό φόρουμ όπου συμμετέχουν τα κράτη μέλη της ΕΕ, οι χώρες της Ανατολικής και Νοτιο-ανατολικής Ευρώπης και οι χώρες της Κεντρικής Ασίας, καθώς και οι ΗΠΑ, ο Καναδάς και η Αυστραλία. Ο κυριότερος στόχος της είναι η ανταλλαγή πληροφοριών και πείρας στην αντιμετώπιση της νόμιμης και παράνομης μετανάστευσης, θεμάτων ασύλου, θεωρήσεων, διαχείρισης των συνόρων, εμπορίας ανθρώπων και λαθραίας εισαγωγής μεταναστών, επανεισδοχής και επιστροφής.

Η **καταπολέμηση του διεθνούς εγκλήματος** αποτελεί ένα από τα θέματα που συζητήθηκαν στο πλαίσιο της «**συνέργειας του Ευξείνου Πόντου**», η οποία αποσκοπεί στο να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ χωρών γύρω από τον Ευξείνο Πόντο. Ένας από τους ανατολικούς εταίρους - η Μολδαβία - συμμετέχει στην **πρωτοβουλία συνεργασίας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SECI) για την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος**, που είναι μια περιφερειακή οργάνωση όπου συμμετέχουν αστυνομικές και τελωνειακές αρχές από 13 χώρες στη Νοτιο-ανατολική Ευρώπη. Στηρίζει τα εθνικά τελωνεία και τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου με την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διάδοση γνώσεων, τον κοινό προγραμματισμό και την κοινή δράση στον τομέα του διασυνοριακού εγκλήματος.

Στο πλαίσιο της ανατολικής εταιρικής σχέσης, έχουν καθιερωθεί πολλές **πολυμερείς πλατφόρμες**. Τρεις από αυτές, για τη **δημοκρατία, τη χρηστή διακυβέρνηση και τη σταθερότητα** (πλατφόρμα 1), για την **οικονομική ολοκλήρωση και τη σύγκλιση με τις πολιτικές της ΕΕ** (πλατφόρμα 2) και **τις επαφές μεταξύ των λαών** (πλατφόρμα 4) ασχολούνται με ορισμένα από τα θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Στο πλαίσιο της πλατφόρμας 1, έχουν συσταθεί τρεις ειδικές ομάδες, η ομάδα ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων, η ομάδα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και η ομάδα για τη βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού τομέα.

Η **ομάδα ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων** επιτρέπει στις χώρες ΑΕΣ και στα κράτη μέλη της ΕΕ να ανταλλάσσουν πληροφορίες για την κτηθείσα πείρα και να υποβάλουν εκθέσεις για την πρόοδο που σημειώνουν οι στρατηγικές και τα σχέδια δράσης ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Εξασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες κατάρτισης εντάσσονται σε μια στρατηγική και προγραμματική προσέγγιση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων και διαφοροποιούνται, κατά περίπτωση, με βάση το επίπεδο προόδου που σημειώνει κάθε εταίρος στην ανάπτυξη μιας στρατηγικής ολοκληρωμένης διαχείρισης των συνόρων. Για να βελτιωθούν οι πρακτικές διαχείρισης των συνόρων, η ομάδα ενίσχυσε επίσης δράσεις για την εκτίμηση του επιπέδου ικανοποίησης του κοινού με τη λειτουργία των συνοριακών ελέγχων στις χώρες ΑΕΣ.

Η ομάδα για την καταπολέμηση της διαφθοράς αποσκοπεί στο να διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών στην οικοδόμηση ακεραιότητας, καθώς και πρόληψης και δίωξης της διαφθοράς στις χώρες ΑΕΣ με μια πολυμερή προσέγγιση και με στόχο την προώθηση της καλύτερης εφαρμογής των διεθνών δεσμεύσεων, και ιδίως εκείνων που καθόρισαν το Συμβούλιο της Ευρώπης και η σύμβαση των ΗΕ κατά της διαφθοράς. Στους συμμετέχοντες συγκαταλέγονται οι χώρες ΑΕΣ, τα κράτη μέλη, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, το Συμβούλιο της Ευρώπης και οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών. Η «Διευκόλυνση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου» που χρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και εφαρμόζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης, περιλαμβάνει την καταπολέμηση της διαφθοράς ως έναν από τους τομείς συνεργασίας της.

Η ομάδα για τη βελτίωση της λειτουργίας του δικαστικού τομέα συνεστήθη με τη βοήθεια του Συμβουλίου της Ευρώπης εντός του πολυμερούς πλαισίου της ΑΕΣ για την κάλυψη αυτών των αναγκών. Η ομάδα και οι συγκεκριμένες δραστηριότητές της θα διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών για την ορθή λειτουργία της δικαιοσύνης με σκοπό να προωθηθεί η συμμόρφωση των εταίρων χωρών με τα διεθνή πρότυπα, ειδικότερα εκείνα που έχουν διατυπωθεί στις σχετικές συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών.